

ZUZANNA ŁOJKO

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Etnolingwistyki
e-mail: zuzloj1@amu.edu.pl
<https://orcid.org/0009-0005-7315-3571>
<https://doi.org/10.14746/h.2025.3.4>

Formy adresatywne w społeczności internetowej kobiet. Na materiale wybranych komentarzy do podcastu Yeodultok

***Terms of address in the language of women online community. Analysis
based on selected comments of Yeodultok podcast community members***

Abstract. *The Korean Language has a complex system of terms of address (kor. hochingeo, 호칭어) that informs about the relationship between the interlocutors and prescribed roles interlocutors take on in a given community. Terms of address have been a subject of many studies, as their usage evolves amidst social changes. However, little has been explored about how the terms of address are being used by online communities. The main aim of this paper is to examine the use of the terms of address in women online community based on comments published to the episodes of Women Talk (kor. Yeoja Duri Tokeuhago Itseumnida, 여자 둘이 토크하고 있습니다) podcast, published over the period from December 2, 2024 and January 31, 2025. The article discusses the types, structure and functions of the terms of address, as well as the influence of anonymity factor on their selection. Study reveals that the forms of address typical for the vernacular language are used in the virtual reality alongside the terms, developed on the Internet. Their use is determined by the criterion of anonymity. Apart from denoting a listener, terms of address are used in order to indicate a level of intimacy between speakers and listeners, reinforce a sense of belonging and strengthen bonds among the community members.*

Keywords: *terms of address in the Korean language, online community, language of the Internet, anonymity*

Słowa kluczowe: *formy adresatywne w języku koreańskim, społeczność internetowa, język Internetu, anonimowość*

Wstęp

Formy adresatywne w języku koreańskim stanowią złożony system (kor. *hochingeo chegye*, 호칭어 체계) wyrazów, fraz i wyrażen¹, będących wykładnikami grzeczności². Ich użycie zależy od wielu czynników, m.in. informacji o adresacie, takich jak wiek, płeć i status społeczny. Rozwój technologii wpłynął na wykształcenie się nowych form komunikacji, np. komunikacji internetowej, której specyfika – możliwość zachowania anonimowości przez uczestników aktu komunikacji – wpłynęła na rozwój używanych w przestrzeni wirtualnej form adresatywnych.

Dotychczasowe badania form adresatywnych w języku koreańskim dotyczą przede wszystkim języka potocznego (kor. *ilsangeo*, 일상어)³. Mało zbadanym obszarem pozostaje jednak użycie zwrotów adresatywnych w przestrzeni wirtualnej. Do dziś stanowią głównie wątek poboczny w koreańskich opracowaniach dotyczących form występujących w komunikacji w świecie rzeczywistym. W ostatnich latach szczególnie dużym zainteresowaniem badaczy ze względu na zmiany w użyciu cieszy się zwrot *nim* (kor. 님). Zostanie on szczegółowo omówiony w dalszej części artykułu. Informacje o jego wykorzystaniu pojawiają się w opracowaniach takich lingwistów jak Je Hyo Bong⁴ i Kang Hyuan Ja⁵. Obie prace tych autorów sygnalizują jednak wyłącznie istnienie różnic w użyciu zwrotu *nim* w świecie realnym i cyberprzestrzeni, pobieżnie je omawiając. Wśród nowszych badań dotyczących zwrotu *nim* należy wymienić pracę Lee Yu Mi⁶. Badaczka porównała jego użycie z innymi zwrotami adresatywnymi, powszechnie występującymi we współczesnym języku koreańskim. Lee, podobnie jak Kang i Je, skupiła się jednak na formach adresatywnych w komunikacji w świecie realnym.

Pogłębiającą charakterystykę użycia *nim* w cyberprzestrzeni przeprowadził Lee⁷, będący jednym z czołowych badaczy koreańskiego języka Internetu. Na szczególną

¹ H.S. Wang, *Hochingeoui juyo irongwa yeongu sigak* (호칭어의 주요 이론과 연구 시각), w: *Hangung sahoewa hochingeo* (한국 사회와 호칭어), red. Y.T. Park, *Doseochulpan yeongnak* (도서출판 역락), Seul 2005, s. 17.

² Formy adresatywne w polskich badaniach koreanistycznych nazywane są także „zwrotami adresatywnymi”. Wymienione terminy będą w niniejszym artykule stosowane zamiennie.

³ J.B. Lee, *Sahoejeong sotongmang* (SNS)ui eoneomunhwayeongu (사회적 소통망 (SNS)의 언어문화연구), *Sotong* (소통), Seul 2017, ss. 236, 239.

⁴ H.B. Je, *Hangugeo hochingeo gyoyung bangan yeongu — deutgi gyoyugeul jungsimeuro* (한국어 호칭어 교육 방안 연구 — 듣기 교육을 중심으로), „*Gugeogyoyugyeongu*” (국어교육연구) 2010, no. 25.

⁵ H.J. Kang, *Hangugeo hochingui teukseong; sahoeoneohakjeong jeopgeun* (한국어 호칭의 특성; 사회언어학적 접근), „*Eoneowa munhwa*” (언어와 문화) 2005, no. 2.

⁶ Y.M. Lee, *Hochingtpjiching daesangeul nopineun tnimte, tbunt, tssitui byeonbyeoljeong teukseong* (호칭·지칭 대상을 높이는 ‘님’, ‘분’, ‘씨’의 변별적 특성), „*Eoneogwahagyeongu*” (언어과학연구) 2023, no. 104.

⁷ J.B. Lee, *Tongsin eoneoroseoui hochingeo tnimte daehan bunseok* (통신 언어로서의 호칭어 ‘님’에 대한 분석), „*Sahoeoneohak*” (사회언어학) 2000, vol. 8, no. 2; J.B. Lee, F. Ying,

uwagę w dorobku naukowym lingwisty zasługuje badanie poświęcone kryteriom wyboru i funkcjom zwrotów adresatywnych używanych na Twitterze. Lee skupił się na wykorzystaniu form adresatywnych przez osoby posługujące się prawdziwym imieniem i nazwiskiem. Analiza wykazała, że brak interakcji w świecie realnym wpływa na wybór zwrotów przez rozmówców w cyberprzestrzeni.

Mimo sygnalizowanych przez koreańskich lingwistów różnic między zwrotami używanymi w Internecie i w świecie rzeczywistym, dotychczas nie została zaproponowana klasyfikacja form adresatywnych występujących w przestrzeni wirtualnej. Nie przeanalizowano także wpływu czynnika anonimowości na ich wybór i użycie.

Przedmiotem artykułu jest charakterystyka form adresatywnych używanych w internetowej społeczności kobiet na przykładzie komentarzy członków społeczności zbudowanej wokół podcastu „Kobiety rozmawiają” (kor. *Yeoja Duri Tokeuhago Itseumnida*, 여자 둘이 토크하고 있습니다), w skrócie Yeodultok (kor. 여둘톡). Opisane zostaną rodzaje, budowa i funkcje zwrotów adresatywnych oraz wpływ czynnika anonimowości na ich wybór.

1. Formy adresatywne w języku koreańskim

1.1. Klasyfikacja

W języku koreańskim funkcjonuje kilka klasyfikacji zwrotów adresatywnych, co jest naturalną konsekwencją wspomnianej już złożoności zbioru form adresatywnych. Koreańscy lingwiści wprowadzali nowe klasyfikacje albo dostosowywali już istniejące do potrzeb analizowanego zagadnienia lub podsystemu języka, którego dotyczyło badanie. Dla przykładu, Lee Seon Hwa⁸ zaproponowała klasyfikację form adresatywnych używanych w sytuacjach publicznych, Son Chun Seop⁹ podzielił zwroty na podstawie kryterium budowy morfologicznej, a Park Jung Woon¹⁰ – rodzaju relacji, łączącej nadawcę z odbiorcą.

Jednakże, jak zostało wspomniane, żadna z opracowanych dotychczas klasyfikacji nie dotyczy form adresatywnych używanych w komunikacji internetowej,

Hangukgwa jungguguitongsin eoneohochingeo tnimtgwa ‘亲’(chin)ui sseum (한국과 중국의 통신 언어호칭어 ‘님’과 ‘亲’(친)의 쓰임), „Urimalgeul” (우리말글) 2013, vol. 58.

⁸ S.H. Lee, *Gonggong sanghwangeseoui hangugeo hoching yeongu* (공공 상황에서의 한국어 호칭 연구), praca magisterska, Yonsei University, Seul 2002.

⁹ C.S. Son., *Hyeondaegugeo hochingseoui yuhyeonggw teukseonge daehan yeongu* (현대국어 호칭어의 유형과 특성에 대한 연구), „Hangugeo uimihak” (한국어 의미학) 2010, nr 33, s. 102, cyt. za: C.I. Chang, *Systemy adresatywne Korei Południowej i Polski jako składnik etykiety na przykładzie sfery akademickiej i biznesowej*, rozprawa doktorska, Uniwersytet Śląski, Katowice 2020, s. 118.

¹⁰ J.U. Park, *Hangugeo hochingeo chegye* (한국어 호칭어 체계), w: *Hangung sahoewa hochingeo* (한국 사회와 호칭어), red. Y.T. Park, *Doseochulpan yeongnak* (도서출판 역락), Seul 2005, ss. 75–92.

dlatego na potrzeby niniejszego badania, którego wyniki zostaną przedstawione w dalszej części artykułu, przyjęto następującą klasyfikację form adresatywnych¹¹:

- (i) Imiona i nazwiska (kor. *ireum hochingeo*, 이름 호칭어),
- (ii) Tytuły stanowisk w środowisku pracy (kor. *jikam hochingeo*, 직함 호칭어),
- (iii) Zaimki (kor. *daemyeongsa hochingeo*, 대명사 호칭어),
- (iv) Rzeczowniki (kor. *myeongsa hochingeo*, 명사 호칭어),
- (v) Wyrażenia adresatywne (kor. *hochingeo pyohyeon*, 호칭어 표현),
- (vi) Pseudonimy (kor. *tongsin byeolmyeong hochingeo*, 통신 별명 호칭어),
- (vii) Formy społeczne (kor. *tongchingjeok hochingeo*, 통칭적 호칭어),
- (viii) Pozostałe formy adresatywne (kor. *gita hochingeo*, 기타 호칭어).

Formy adresatywne wyrażane imionami i nazwiskami mogą być zbudowane w następujący sposób: imię, nazwisko, nazwisko i imię¹², nazwisko i imię + przyrostek adresatywny (kor. *hochingjeommisa*, 호칭접미사)¹³. Tytuły stanowisk w środowisku pracy często są używane z grzecznościowym przyrostkiem *-nim* (kor. -님), mogą także być zastosowane z imieniem, nazwiskiem lub nazwiskiem i imieniem adresata. W języku koreańskim funkcję form adresatywnych mogą pełnić także zaimki, choć rzadko są używane w stosunku do osób, z którymi nadawcy nie łączą zażyłe stosunki. Do zaimków występujących w Internecie zaliczany jest przez badaczy wyraz *nim* (kor. 님)¹⁴. Choć *-nim* jest *de facto* honoryfikatywnym przyrostkiem, koreańscy internauci używają go powszechnie w funkcji zaimka, ponieważ umożliwia zwrócenie się w sposób neutralny do odbiorcy, o którym nadawca nie posiada żadnych informacji¹⁵. Neutralność odnosi się tutaj do honoryfikatywnego znaczenia, niesionego przez *-nim*, które umożliwia traktowanie wszystkich użytkowników Internetu w ten sam sposób. Rzeczowniki pełniące funkcję zwrotów adresatywnych to rzeczowniki pospolite i nieosobowe, stosowane w celu wskazania odbiorcy lub grupy odbiorców, posiadających pewną cechę charakterystyczną¹⁶. Aby dany rzeczownik mógł pełnić funkcję zwrotu adresatywnego, zwykle należy dołączyć do niego przyrostek *-bun* (kor. -분)¹⁷. Sufiks ten powstał w wyniku gramatyzacji

¹¹ Tłumaczenie na język polski terminu „formy społeczne” pochodzi z: C.I. Chang, *Systemy adresatywne Korei Południowej i Polski jako składnik etykiety na przykładzie sfery akademickiej i biznesowej*, rozprawa doktorska, Uniwersytet Śląski, Katowice 2020.

¹² Społeczeństwo południowokoreańskie jest społeczeństwem kolektywnym, w którym wspólnota jest nadrzędna wobec jednostki, dlatego w języku koreańskim nazwisko występuje przed imieniem.

¹³ H.J. Kang, *Hangugeo hochingui teukseong...* (한국어 호칭의 특성...), s. 13.

¹⁴ *Ibidem*, s. 9; J.B. Lee, *Sahoejeong sotongmang...* (사회적 소통망...), s. 232.

¹⁵ *Ibidem*, s. 443; H.B. Je, *Hangugeo hochingeo gyoyung...* (한국어 호칭어 교육...), s. 284; H.J. Kang, *Hangugeo hochingui teukseong...* (한국어 호칭의 특성...), s. 16.

¹⁶ Y.M. Lee, *Hochingtpjiching daesangeul nopineun...* (호칭·지칭 대상을 높이는...), s. 301.

¹⁷ *Ibidem*.

rzeczownika niesamodzielnego (kor. *uijonmyeongsa*, 의존명사) o takiej samej formie¹⁸, będącego honoryfikatywnym odpowiednikiem klasyfikatora „człowiek”. Ze względu na cechy syntaktyczne¹⁹ i semantyczne wyrazu podstawowego, *-bun* jest bardzo produktywnym przyrostkiem²⁰. Łączy się z rzeczownikami pospolitymi, nieosobowymi i własnymi, chociaż użycie przyrostka *-bun* z imionami nie jest jeszcze powszechnie akceptowalne²¹. Przez formy społeczne autorka rozumie zwroty używane w przypadku braku podstawowych informacji o odbiorcy – jego imieniu i nazwisku oraz wykonywanym zawodzie²². Zaliczają się tu formy pokrewieństwa, np. *eonni* (kor. 언니), stosowane wobec starszej kobiety, z którą nadawca nie jest spokrewniony, w celu okazania bliskości²³. Pseudonimy, określane w koreańskiej literaturze przedmiotu jako *tongsin byeolmyeong* (kor. 통신 별명)²⁴ lub *ningneim* (kor. 닉네임)²⁵, są zbudowane podobnie do form imion i nazwisk. Mogą zostać użyte samodzielnie lub w połączeniu z przyrostkiem adresatywnym, najczęściej grzecznościowym *-nim*. Wyrażenia adresatywne (kor. *hochingeo pyohyeon*, 호칭어 표현) odnoszą się do form powstałych w określonej społeczności internetowej i używanych wyłącznie przez jej członków. Mają charakter neutralny, dlatego stosuje się je w przypadku braku informacji o odbiorcy, w relacjach symetrycznych²⁶. Lee wprowadził pojęcie wyrażen adresatywnych, by nazwać formy stosowane przez użytkowników Twittera²⁷.

Do pozostałych form adresatywnych autorka artykułu przyporządkowała formy z przydawką (kor. *gwanhyeongeo*, 관형어)²⁸. W badanej społeczności funkcję zwrotu adresatywnego często pełni fraza *du bun* (kor. 두 분) – „dwie osoby”, w której *du* to przydawka wyrażająca liczebność (kor. *suryangeul natanaeneun gwanhyeongeo*, 수량을 나타내는 관형어)²⁹, a *bun* – wspomniany wcześniej rze-

¹⁸ *Ibidem*, s. 298.

¹⁹ *Bun*, jako rzeczownik niesamodzielny, w zdaniu może zostać opisany przez przydawkę. Lee dowodzi, że przyrostek *-bun* powstał w wyniku skracania przydawek. *Ibidem*, s. 297.

²⁰ *Ibidem*, s. 314.

²¹ *Ibidem*, s. 299.

²² J.U. Park, *Hangugeo hochingeo...* (한국어 호칭어...), ss. 76–89.

²³ J.B. Lee, *Sahoejeong sotongmang...* (사회적 소통망...), ss. 84–86.

²⁴ *Ibidem*, s. 238; H.B. Je, *Hangugeo hochingeo gyoyung...* (한국어 호칭어 교육...), s. 284.

²⁵ Y.T. Kang, *Ningneimui eoneoteukjingae daehayeo* (닉네임의 언어특징에 대하여), „*Gugyeogyugyeongu*” (국어교육연구) 2011, s. 135.

²⁶ J.B. Lee, *Sahoejeong sotongmang...* (사회적 소통망...), s. 238.

²⁷ *Ibidem*, s. 238.

²⁸ W języku koreańskim to drugorzędna część zdania (*busokseongbun*, kor. 부속성분), opisująca *cheeon* (kor. 체언), czyli rzeczowniki, zaimki lub liczebniki i zawężająca ich znaczenie (K.B. Kim, *Gugeoui gwanhyeongeo yeongu* (국어의 관형어 연구), rozprawa doktorska, Chungnam National University, Daejeon 1999, ss. 1–2, cyt. za: A. Borowiak, *A Draft Classification of Attributes in Korean and Polish Languages*, „International Journal of Korean Humanities and Social Sciences” 2017, vol. 3, s. 18).

²⁹ Hangukbangsontongsindaehakgyo Pyeongsaeonggyoyugwon (한국방송통신대학교 평생교육원), *oegugeoroseoui hangugeohak* (외국어로서의 한국어학), Hangukbangsontong-

czownik niesamodzielny. Użycie formy *du bun* uzależnione jest od kontekstu, bez którego wskazanie adresata wypowiedzi wydaje się być niemożliwe. Sama fraza dostarcza bowiem jedynie informacji o liczbie odbiorców i okazywanym względem nich szacunku. Użycie zwrotu *du bun* ma też inne ograniczenia. Podobnie jak formy z przyrostkiem *-bun*, nie jest używany w celu bezpośredniego zwrócenia się do odbiorcy, a jedynie wskazania go w wypowiedzi³⁰.

Omówione wyżej formy adresatywne można podzielić na formy używane przez uczestników aktu komunikacji, którzy pozostają anonimowi, oraz formy, którymi posługują się rozmówcy, ujawniający swoją tożsamość. Formami używanymi w stosunku do anonimowych uczestników aktu komunikacji są zaimki, rzeczowniki, pseudonimy i wyrażenia adresatywne. Imiona i nazwiska, tytuły stanowisk w środowisku pracy i formy społeczne to zwroty używane powszechnie w języku potocznym (kor. *ilsangeo hochingeo*, 일상어 호칭어). W komunikacji internetowej służą jednak zwracaniu się do odbiorcy, którego tożsamość znana jest nadawcy. Posiadanie informacji o adresacie nie wyklucza możliwości zastosowania form charakterystycznych dla języka Internetu (kor. *tongsineo hochingeo*, 통신어 호칭어), czyli pseudonimów i wyrażen adresatywnych.

1.2. Kryteria wyboru

Na wybór formy adresatywnej wpływa wiele czynników, a za główne można uznać pozycję społeczną, wiek, płeć, stopień bliskości oraz informacje o odbiorcy komunikatu. Czynniki te można podzielić na podporządkowane osi władzy i osi solidarności, opracowane przez Rogera Browna i Alberta Gilmana³¹. Choć ich teoria powstała w wyniku badań nad opozycjami zaimków w wybranych językach europejskich, lingwiści wykorzystują ją w analizach systemu zwrotów adresatywnych języka koreańskiego. Czynniki pozycji społecznej, wieku i płci są wykładnikami władzy, podczas gdy stopień zażyłości odnosi się do solidarności, wynikającej z przynależności do tej samej grupy społecznej³².

Lee, opierając się na założeniach Browna i Gilmana, wprowadził do języka koreańskiego pojęcia siły (kor. *him*, 힘) i dystansu (kor. *geori*, 거리), gdzie pojęcie

sindaehakgyochulpanbu (한국방송통신대학교출판부) 2005, s. 139, cyt. za: A. Borowiak, *A Draft Classification...*, s. 25.

³⁰ Y.M. Lee, *Hochingtpjiching daesangeul nopineun...* (호칭·지칭 대상을 높이는...), s. 289.

³¹ R. Brown, A. Gilman, *The pronouns of Power and Solidarity*, w: *Style in language*, ed. A. Sebeoki, MIT Press, Cambridge 1960, ss. 253–276.

³² Y.M. Yu Cho, J.H. Jo, *Linguistic Politeness in Korean Speech Levels and Terms of address*, w: *The Routledge Handbook of Asian Linguistics*, eds. C. Shei, S. Li, Taylor & Francis 2022, ss. 339–355, https://tiny.pl/zb_y5zj0 [dostęp: 15.02.2025].

dystansu koresponduje z pojęciem solidarności³³. Zwroty adresatywne, podporządkowane czynnikowi siły, używane są w relacjach asymetrycznych, umożliwiając wyrażenie grzeczności oraz uznania wyższości odbiorcy, związanej np. z zajmowanym przez adresata wyższym stanowiskiem w miejscu pracy³⁴. Zwroty adresatywne, podporządkowane czynnikowi dystansu, używane są w relacjach symetrycznych i prywatnych, służąc okazaniu bliskości³⁵.

Wybór form adresatywnych, podyktowany czynnikami siły i solidarności, umożliwia regulowanie relacji między uczestnikami aktu komunikacji³⁶. Oznacza to, że w zależności od intencji nadawcy, który zwraca się do tego samego odbiorcy za pomocą różnych form adresatywnych, możliwe jest przenoszenie relacji z poziomu siły na poziom solidarności i odwrotnie. Yu zwraca uwagę, iż relacje interpersonalne często funkcjonują na dwóch poziomach jednocześnie, z których jeden, w zależności sytuacji lub treści komunikatu, jest dominujący³⁷.

Czynniki władzy i solidarności wpływają na wybór zwrotów używanych w języku mówionym, np. tytułów stanowisk w środowisku zawodowym. Nie mają jednak zastosowania do zwrotów adresatywnych, występujących w przestrzeni internetowej – pseudonimów internetowych, wyrażen adresatywnych i zaimka *nim*, ponieważ zwroty te są używane w sytuacji braku informacji o adresacie, dlatego charakteryzują się neutralnością i są używane w relacjach symetrycznych³⁸.

1.3. Funkcje

Według Lee formy adresatywne mogą pełnić w języku koreańskim następujące funkcje:

- (i) Zwracanie uwagi odbiorcy,
- (ii) Informowanie o rodzaju relacji, łączącej nadawcę i odbiorcę,
- (iii) Sygnalizowanie stopnia bliskości między nadawcą i odbiorcą,
- (iv) Zmiana rodzaju relacji nadawcy i odbiorcy,
- (v) Informowanie o rodzaju sytuacji (formalna lub nieformalna)³⁹.

³³ S.H. Jin, *Hochingeoui jeollyakjeong sayonge daehan yeongu* (호칭어의 전략적 사용에 대한 연구), praca magisterska, Ewha Womans University, Seul 2015, s. 41.

³⁴ J.B. Lee, *Hangugeo gyeongbeobui juyo gineung* (한국어 경어법의 주요 기능), „Urimalgeul” (우리말글) 2011, vol. 52, s. 27.

³⁵ *Ibidem*, s. 35.

³⁶ S.H. Jin, *Hochingeoui jeollyakjeong...* (호칭어의 전략...), ss. 41–43.

³⁷ S.Y. Yu, *Gugeo cheongja daeu eomiui gyoche sayong (switching) gwa cheongja daeubeom chegye him (power) gwa yudae (solidarity) ui jeongdoseonge uihan damhwa bunseokjeong jeopgeun* (국어 청자 대우 어미의 교체 사용 (switching)과 청자 대우법 체계 힘 (power)과 유대 (solidarity)의 정도성에 의한 담화 분석적 접근), rozprawa doktorska, Korea University, Seul 1996, s. 20, cyt. za: S.H. Jin, *Hochingeoui jeollyakjeong...* (호칭어의 전략적...), s. 42.

³⁸ J.B. Lee, *Sahoejeong sotongmang...* (사회적 소통망...), s. 238.

³⁹ Y.J. Lee, *Hangugeo hochingeo gyoyung bangan yeongu* (한국어 호칭어 교육 방안 연구), „Journal of Korean Language Education” (국제한국어교육학회) 2006, no. 17, s. 5.

Czwarta z wymienionych wyżej funkcji odnosi się do skracania lub zwiększania dystansu psychologicznego między nadawcą i odbiorcą za pomocą wybranej formy adresatywnej. Dla przykładu, jeśli nadawca zdecyduje się skorzystać z formy pokrewieństwa zamiast używanego dotychczas tytułu stanowiska w środowisku pracy, dystans między rozmówcami ulegnie zmniejszeniu. Do przedstawionych przez Lee funkcji form adresatywnych w języku potocznym należy dołączyć funkcje opisane przez Lee, które lingwista zaobserwował w komunikacji internetowej:

- (i) Ujawnienie pozytywnego lub negatywnego stosunku nadawcy wobec odbiorcy,
- (ii) Ujawnienie tożsamości nadawcy (kor. *jasinui jeongcheseong*, 자신의 정체성),
- (iii) Określenie rodzaju relacji z odbiorcą⁴⁰.

Ujawnienie tożsamości nadawcy odnosi się m.in. do odsłonięcia poglądów politycznych. Lee przywołuje przykład zwrotu *sukkoldeul* (kor. 수꼴들), wyrażającego krytyczne stanowisko nadawcy wobec konserwatyzmu. Zwrot sugeruje jednocześnie, że nadawca jest zwolennikiem progresywizmu. Użycie *sukkoldeul* służy także ujawnieniu negatywnego stosunku nadawcy do adresata⁴¹.

2. Założenia metodologiczne

Cel

Celem niniejszego artykułu jest dokonanie charakterystyki form adresatywnych w internetowej społeczności kobiet, na przykładzie komentarzy do odcinków podcastu „Kobiety rozmawiają” (kor. *Yeoja Duri Tokeuhago Itseumnida*, 여자 둘이 토크하고 있습니다), w skrócie Yeodultok (kor. 여둘톡). Opisane zostaną formy oraz funkcje zwrotów adresatywnych, za pomocą których członkowie społeczności zwracają się do siebie nawzajem i do prowadzących podcast. Zbadany zostanie także wpływ czynnika anonimowości na wybór formy adresatywnej.

2.2. Ustalenia terminologiczne

W języku koreańskim forma adresatywna (kor. *hochingeo*, 호칭어) może zostać zdefiniowana jako wyraz służący bezpośredniemu zwróceniu się do adresata lub do wskazania go w wypowiedzi⁴². W węższym znaczeniu forma adresatywna rozu-

⁴⁰ J.B. Lee, *Sahoejeong sotongmang...* (사회적 소통망...), ss. 235–250.

⁴¹ *Ibidem*, s. 240.

⁴² J.R. Hwang *The Role of Sociolinguistics in Foreign Language Education with Reference to Korean and English Terms of Address and Levels of Deference*, „Hangugeneohakoe” (한국언어학회) 1977, no. 1.

miana jest jako wyraz używany wyłącznie w celu bezpośredniego zwrócenia się do odbiorcy⁴³, co obrazuje przykład (1)⁴⁴. Lingwiści, definiujący w ten sposób formy adresatywne, wyróżniają kategorię form wskazujących (kor. *jichingeo*, 지칭어), służących wskazywaniu odbiorcy wypowiedzi, co ukazuje poniższy przykład (2). Podobnie w języku polskim zwroty adresatywne można podzielić na formy wokatywne i niewokatywne. Formy niewokatywne pełnią funkcję zaimków osobowych i tak jak koreańskie *jichingeo* służą odniesieniu się w wypowiedzi do odbiorcy komunikatu⁴⁵. W niniejszym artykule za formy adresatywne uważane są zarówno wyrazy służące bezpośredniemu zwróceniu się do odbiorcy, jak i wyrazy służące do jego wskazania w wypowiedzi. W polskich badaniach koreanistycznych formy adresatywne nazywane są także zwrotami adresatywnymi. W niniejszym artykule terminy te stosowane są zamiennie.

(1) **Eonnideul**, *eomnodeu gamsahamnida*.

언니들, 업로드 감사합니다.

Eonnideul, dziękuję za opublikowanie odcinka.

(2) **Modeun bundeul** *sayeon neomuneomu kkumjaemibnida*.

모든 분들 사연 너무너무 꿈쩍입니다.

Historie **wszystkich osób** są strasznie ciekawe.

2.3. Materiał badawczy

Bazę materiałową stanowią 182 komentarze do 9 wybranych odcinków podcastu Yeodultok, opublikowanych na stronie Podbbang (kor. 팟빵) między 2 grudnia 2024 r. a 31 stycznia 2025 r. Fragmenty komentarzy przywoływane są w niniejszym artykule w formie, w jakiej zostały zaczerpnięte ze strony.

Yeodultok to podcast prowadzony przez dwie południowokoreańskie pisarki – Kim Ha-nę (kor. 김하나) i Hwang Son-woo (kor. 황선우), które rozmawiają na tematy związane z życiem codziennym, karierą, kulturą i polityką. Społeczność Yeodultok składa się głównie z kobiet reprezentujących różne pokolenia i grupy wiekowe, co wynika z treści komentarzy, w których członkowie społeczności sporadycznie ujawniają dane osobowe. Ze względu na anonimowość charakteryzującą przestrzeń wirtualną niemożliwe jest przedstawienie dokładnych danych liczbowych.

⁴³ Y.J. Lee, *Hangugeo hochingeo gyoyung...* (한국어 호칭어 교육...), s. 4.

⁴⁴ Wszystkie przykłady pochodzą z zebranego materiału badawczego. W odautorskich tłumaczeniach komentarzy na język polski koreańskie zwroty adresatywne nie zostały przetłumaczone ze względu na brak polskich ekwiwalentów w większości ich przypadków.

⁴⁵ A. Wolański, *Formy adresatywne (tzw. wokatywne i niewokatywne)*, Słownik języka Polskiego PWN 2024, <https://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/formy-adresatywne-tz;23625.html> [dostęp: 30.04.2025].

W badaniu wykorzystano wypowiedzi członków społeczności zbudowanej wokół podcastu Yeodultok, ponieważ występują w nich formy adresatywne, charakterystyczne dla języka potocznego, oraz zwroty używane wyłącznie w przestrzeni internetowej, co umożliwia badanie wpływu czynnika anonimowości na wybór tychże form. Formy, których użycie wymaga znajomości tożsamości odbiorcy, kierowane są do prowadzących podcast, a zwroty wykorzystywane w sytuacji braku informacji o adresacie używane są w stosunku do członków społeczności. Członkowie Yeodultok charakteryzują się silnym poczuciem przynależności do grupy, co manifestuje się w słownictwie, stworzonym i używanym przez członków tej wspólnoty. Elementy socjolektu społeczności internetowych badane były wcześniej przez Lee wśród użytkowników Twittera⁴⁶. Jednym z wyrazów, charakterystycznych dla badanej społeczności, jest *toktoro* (kor. 톡토로), oznaczający członka tej społeczności. Pełni on funkcję formy adresatywnej w stosunku zarówno do pojedynczego, jak i zbiorowego adresata. Część członków społeczności posługuje się pseudonimami o podobnej budowie, będącymi złożeniami, których jednym z członów jest właśnie *toktoro*. Komentarze publikowane przez społeczność pod odcinkami podcastu stanowią dobry materiał do analizy, ponieważ są przeważnie długie i występują w nich różnorodne formy adresatywne.

2.4. Organizacja badania

W celu przygotowania materiału do analizy zebrano komentarze do odcinków nr 125–133. Komentarze zostały zebrane razem z datą publikacji oraz pseudonimem internetowym autora. Komunikatów o przekazanej darowiźnie nie traktowano jako komentarzy. Z zebranego materiału odrzucono następnie komentarze, w których nie występowały zwroty adresatywne. W rezultacie powstała baza składająca się z 182 komentarzy, w których formy adresatywne pojawiły się 342 razy.

Zebrany materiał poddano analizie ilościowej w celu ustalenia, z jaką częstotliwością wykorzystywane są zwroty i jaką charakteryzują się budową. Formy adresatywne podzielono na podstawie kryterium odbiorcy oraz liczby adresowanych osób⁴⁷. Kolejny etap stanowiła charakterystyka funkcji form adresatywnych, która została przeprowadzona przy zastosowaniu metody jakościowej na podstawie wyników badań Lee Yun Jin⁴⁸ i Lee Jeong Boka⁴⁹.

⁴⁶ J.B. Lee, *Sahoejeong sotongmang...* (사회적 소통망...), s. 238.

⁴⁷ W języku koreańskim, kategoria liczby mnogiej wskazywana jest najczęściej za pomocą wykładnika *-deul* (kor. -들), choć nie musi on zostać użyty w celu wyrażenia mnogości (zob. S.H. Ko, *Hangugeo pollandeueoui suryangsagae daehan yeongu* (한국어와 폴란드어의 수량사구에 대한 연구), „*Ijungeoneohak*” (이중언어학) 2009, no. 41, s. 3; A. Borowiak, *A Draft Classification...*, s. 46).

⁴⁸ Y.J. Lee, *Hangugeo hochingeo gyoyung...* (한국어 호칭어 교육...).

⁴⁹ J.B. Lee, *Sahoejeong sotongmang...* (사회적 소통망...).

3. Formy adresatywne w społeczności internetowej kobiet

3.1. Rodzaje i budowa form adresatywnych

W przeanalizowanych komentarzach występuje osiem rodzajów form adresatywnych, których frekwencję użycia przedstawiono w tabelach 1 i 2.

Tabela 1. Frekwencja występowania poszczególnych rodzajów form adresatywnych

Lp.	Forma adresatywna	Frekwencja użycia
1.	Tytuły stanowisk w środowisku pracy	191
2.	Pozostałe formy adresatywne	43
3.	Formy społeczne	40
4.	Wyrażenia adresatywne	27
5.	Pseudonimy	22
6.	Imiona i nazwiska	11
7.	Zaimki	6
8.	Rzeczowniki	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranego materiału.

Z analizy zebranego materiału wynika, że tytuły stanowisk w środowisku pracy są najczęściej występującymi zwrotami w badanej społeczności. Używane są w stosunku do prowadzących podcast, co ilustrują dane zawarte w tabeli 2. Posłużenie się tymi formami nie byłoby możliwe, gdyby prowadzące nie ujawniły swojej tożsamości. Z tego względu zwrot z tytułem zawodowym został użyty w stosunku do członka społeczności tylko raz, gdy informacje o jego profesji oraz imię i nazwisko zostały ujawnione. Oprócz tytułów stanowisk w środowisku pracy, członkowie społeczności często korzystają z formy społecznej *eonni* i zwrotów z przydawką, które zostały zaklasyfikowane w tym artykule do kategorii pozostałych form adresatywnych. Forma społeczna *eonni*, której użycie wymaga znajomości płci i wieku odbiorcy, używana jest tu wyłącznie w stosunku do prowadzących. Ze względu na brak informacji o tożsamości członków społeczności, imiona i nazwiska także służą wyłącznie do adresowania prowadzących. Członkowie społeczności pozostają anonimowi, dlatego wybór form służących ich adresowaniu jest bardzo ograniczony. Jak pokazuje tabela 2, członkowie społeczności zwracają się do siebie nawzajem najczęściej za pomocą wyrażen adresatywnych i pseudonimów. Z mniejszą częstotliwością korzystają z zaimków i rzeczowników, które używane są w przeanalizowanym materiale w stosunku do adresata zbiorowego.

Podsumowując, na wybór zwrotu adresatywnego w badanej społeczności wpływa anonimowość odbiorcy. Brak informacji o adresacie ogranicza wybór do

Tabela 2. Frekwencja użycia poszczególnych rodzajów form adresatywnych w stosunku do prowadzących oraz członków społeczności

Adresat					
Członkowie społeczności			Prowadzące podcast		
Lp.	Forma adresatywna	Frekwencja użycia	Lp.	Forma adresatywna	Frekwencja użycia
1.	Wyrażenia adresatywne	27	1.	Tytuły stanowisk w środowisku pracy	190
2.	Pseudonimy	22	2.	Pozostałe formy adresatywne	43
3.	Zaimki	6	3.	Formy społeczne	40
4.	Rzeczowniki	2	4.	Imiona i nazwiska	11
5.	Tytuły stanowisk w środowisku pracy	1	–	–	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranego materiału.

pseudonimów, zaimków i rzeczowników oraz wyrażeń adresatywnych. W przypadku prowadzących, których tożsamość znana jest członkom społeczności, możliwe jest użycie form adresatywnych występujących w języku potocznym⁵⁰.

Porównując częstotliwość użycia form adresatywnych przez członków społeczności w stosunku do prowadzących i pozostałych członków społeczności, nie sposób nie zauważyć, że zwroty adresatywne występują o wiele częściej w komentarzach kierowanych do prowadzących. Wchodząc w interakcje z innymi członkami społeczności, korzystają oni z opcji bezpośredniej odpowiedzi na komentarz, unikając przy tym form adresatywnych w treści wypowiedzi.

Najczęściej używanymi w odniesieniu do prowadzących zwrotami adresatywnymi są formy z tytułem zawodowym *jakga* (kor. 작가) – „pisarz”, z dołączonym grzecznościowym przyrostkiem *-nim* (kor. 님). Zwracając się do jednej z dwóch prowadzących, członkowie społeczności korzystają najczęściej z formy o budowie imię + tytuł zawodowy + *-nim* lub tytuł zawodowy + *-nim*. Forma z imieniem wykorzystywana jest przy pierwszym zwrocie do odbiorcy w celu sprecyzowania, która z prowadzących jest adresatem wypowiedzi. Lee zaobserwował, że koreańscy internauci używają imienia odbiorcy w celu wyrażenia bliskości, odczuwanej w stosunku do osób publicznych⁵¹, którymi są też prowadzące podcast pisarki. Oprócz nazwy zawodu, imiona prowadzących występują w formie społecznej z rzeczownikiem *eonni* (kor. 언니), kierowanym do starszej kobiety, i rzeczownikiem niesamodzielnym *nim*. Zwrot *eonni*, choć oryginalnie służył do adresowania starszych kobiet przez młodsze kobiety, używany jest obecnie bez względu na wiek

⁵⁰ *Ibidem*, s. 239.

⁵¹ *Ibidem*, s. 236.

Tabela 3. Budowa form adresatywnych używanych w stosunku do prowadzących podcast*

Lp.	Budowa	Rodzaj	Frekwencja użycia
Adresat pojedynczy (kor. <i>dansuui sangdaebang</i> , 단수의 상대방)			
1.	imię + <i>jakga</i> + -nim	Tytuły stanowisk w środowisku pracy	55
2.	<i>jakga</i> + -nim		17
3.	nazwisko i imię + <i>jakga</i>		9
4.	imię + <i>eonni</i>	Formy społeczne	7
5.	imię + -nim	Imiona i nazwiska	7
6.	nazwisko i imię + -nim		3
7.	imię + <i>jakga</i>	Tytuły stanowisk w środowisku pracy	2
Adresat zbiorowy (kor. <i>boksuui sangdaebang</i> , 복수의 상대방)			
1.	<i>jakga</i> + -nim + -deul	Tytuły stanowisk w środowisku pracy	77
2.	<i>du bun</i>	Pozostałe formy adresatywne	43
3.	<i>eonni</i> + -deul	Formy społeczne	33
4.	imię1 + imię2 + <i>jakga</i> + -nim	Tytuły stanowisk w środowisku pracy	7
5.	<i>jakga</i> + -nim		9
6.	nazwisko i imię1 + nazwisko i imię2 + <i>jakga</i> + -nim		5

* W analizie uwzględniono tylko te formy adresatywne, które wystąpiły w zebranych materiale więcej niż jeden raz.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranego materiału.

rozmówców również przez członków badanej społeczności. Warto zauważyć, że charakterystyczne dla języka potocznego tytuły stanowisk w środowisku pracy i formy społeczne, w przestrzeni wirtualnej podporządkowują się jednej z zasad języka Internetu – ekonomiczności⁵², o czym świadczy łączna pisownia imienia odbiorcy z następującym po nim członem zwrotu, np. *jakga* i *eonni*.

Jak pokazuje tabela 3, członkowie społeczności Yeodultok rzadko zwracają się do osób prowadzących po imieniu i nazwisku. Ich użycie buduje dystans między nadawcą i odbiorcą, chociaż może być też wyrazem szacunku, jak w poniższym przykładzie (3). Autor komentarza wyznaje, że pisarka Kim Ha-na jest dla niego autorytetem, a publikowane przez nią na Twitterze posty stanowią ważne źródło informacji.

⁵² *Ibidem*, s. 50.

(3) **Gimhana jakganim** hanbeondo daetgeureul dan jeok eopseonneunde, ibeon bangsongeul deutgoneun daetgeureul namgiji aneul su eopseoseo daetgeureul namgige doeotseumnida! jeoneun teuwiteo(X)eseo maneun gyejeongeul pal-louhagin anchiman geu jung hanaga gimhana jakganimieotgo, jakganimkkeseo gongyuhaejusineun geuldeullo jege piryoaetdeon jeongbodeureul eotgo inneun yojeumin geot gatayo.

김하나 작가님 한번도 댓글을 단 적 없었는데, 이번 방송을 듣고는 댓글을 남기지 않을 수 없어서 댓글을 남기게 되었습니다! 저는 트위터(X)에서 많은 계정을 팔로우하진 않지만 그 중 하나가 김하나 작가님이었고, 작가님께서 공유해주시는 글들로 제게 필요했던 정보들을 얻고 있는 요즘인 것 같아요.

Kimhana jakganim do tej pory nie napisałam jeszcze ani jednego komentarza, ale słuchając dzisiejszego odcinka, nie mogłam go nie zostawić. Nie obserwuję wielu profili na Twitterze (X), ale wśród nich jest Twój. Potrzebne mi informacje czerpię ostatnio z postów, które publikujesz.

Zwracając się do obu prowadzących jednocześnie, słuchacze nie korzystają z imion tak często, jak w stosunku do adresata pojedynczego. Najczęściej występującą formą jest *jakga* + *-nim* + *-deul*. Jak już wspomniano, poimek *-deul* to wykładnik liczby mnogiej, który pozwala zaznaczyć, że wypowiedź kierowana jest do obu prowadzących. Często pojawiającym się zwrotem jest także fraza *du bun* (kor. 두 분). Duża częstotliwość występowania tej formy w zebranych materiale może wynikać z zaobserwowanej przez lingwistów⁵³ zwiększonej frekwencji użycia wyrazu *bun* w formach adresatywnych. W połowie zebranych przypadków użycia fraza zapisywana jest łącznie, co może być przejawem jednej z cech języka Internetu – ekonomiczności, jak w przypadku wyżej wspomnianych zwrotów *jakga* i *eonni*. Członkowie społeczności Yeodultok zwracają się do prowadzących także za pomocą formy społecznej *eonni*, łączonej z poimkiem *-deul*. *Eonni* ponad trzy razy częściej występuje w zebranych materiale jako zwrot stosowany wobec obu prowadzących niż wobec jednej z nich. Prowadzące są także adresowane za pomocą zwrotu o budowie imię1 + imię2 + *jakga* + *-nim*. Imiona pisarek występują w większości przypadków w kolejności alfabetycznej i są zapisywane łącznie, jak w poniższym przykładzie (4).

(4) **Hanaseonwoo jakganimdeuri** hamkke hwanaego bareun mal haejuseyoseo jijibatgo wirobanneun gibunieotdalkayo.

하나선우 작가님들이 함께 화내고 바른 말 해주셔서 지지받고 위로받는 기분이었달까요.

⁵³ Y.M. Lee, *Hochingtpjiching daesangeul nopineun...* (호칭·지칭 대상을 높이는...), s. 288.

Poczułam wsparcie, bo razem ze mną złościłycie się, **Hanaseonwoo jakganim** i mówiliście bez ogródek.

Członkowie społeczności pozostają anonimowi, dlatego wśród używanych przez nich form adresatywnych nie występują zwroty, których użycie zależy od informacji o statusie społecznym i wieku odbiorcy oraz wykonywanym przez niego zawodzie. Jak pokazuje ponadto tabela 4, w wypowiedziach kierowanych do pojedynczych członków dominuje forma neutralna z pseudonimem o budowie pseudonim + *-nim*.

Podobnie jak koreańscy użytkownicy Twittera⁵⁴, społeczność Yeodultok stworzyła charakterystyczny dla siebie zwrot, używany w stosunku do adresata pojedynczego, jak i zbiorowego. Lee nie klasyfikuje takich wyrazów jak pseudonimy, ale osobną kategorię form adresatywnych, którą nazywa *hochingeo pyohyeon* (kor. 호칭어 표현) – „wyrażenia adresatywne”. Umożliwiają one adresowanie osób, o których nie posiada się żadnych informacji. Podobnie jak pseudonimy, wyrażenia adresatywne mają neutralny charakter. W społeczności Yeodultok takim wyrażeniem jest *toktoro* (kor. 톡토로). Kiedy zwrot *toktoro* służy adresowaniu pojedynczych osób, łączony jest, podobnie jak imiona, z przyrostkiem *-nim*. Członkowie społeczności wykorzystują *toktoro* także przy tworzeniu pseudonimów internetowych, za pomocą których manifestują swoją przynależność do społeczności, co obrazuje przykład (5). Zabieg manifestowania swojej tożsamości poprzez pseudonim internetowy jest powszechnym zjawiskiem w przestrzeni internetowej, służącym wzmacnianiu więzi (kor. *yudae ganghwa donggi*, 유대 강화 동기). Ma także na celu budowanie jedności (kor. *ilcheseong*, 일체성) oraz wzmacnianie poczucia przynależności (kor. *sosokgam*, 소속감) do grupy⁵⁵.

(5) **Nangsitogtolonim** hwaitingibnida.

낭시톡토로님 화이팅입니다.

Nangsitoktoronim powodzenia.

W przeanalizowanym materiale wyrażenia adresatywne używane są przede wszystkim w celu zwrócenia się do adresata zbiorowego. Najczęściej wykorzystywaną formą jest *toktoro* + *-bun* + *-deul* i *toktoro* + *-deul*. W obu zwrotach zastosowano poimek liczby mnogiej *-deul*. Warto zauważyć, że w formie *toktoro* + *-bun* + *-deul* zamiast grzecznościowego *-nim*, występuje pełniący tę samą funkcję przyrostek *-bun*. Z tabeli 4 wynika, że wyraz ten dominuje w formach służących adresowaniu więcej niż jednego odbiorcy. Według Lee przyrostek *-bun* wybierany jest na podstawie obiektywnych przesłanek w kontaktach formalnych, a *-nim* na podstawie subiektywnego odczucia nadawcy w kontaktach nieformalnych⁵⁶.

⁵⁴ *Ibidem*, s. 238.

⁵⁵ *Ibidem*, s. 65.

⁵⁶ Y.M. Lee, *Hochingtpjiching daesangeul nopineun...* (호칭·지칭 대상을 높이는...), s. 313.

Tabela 4. Budowa form adresatywnych używanych w stosunku do członków społeczności

Lp.	Budowa	Rodzaj	Frekwencja użycia
Adresat pojedynczy (kor. <i>dansui sangdaebang</i> , 단수의 상대방)			
1.	pseudonim + <i>-nim</i>	Pseudonimy	22
2.	<i>toktoro</i> + <i>-nim</i>	Wyrażenia adresatywne	4
Adresat zbiorowy (kor. <i>boksui sangdaebang</i> , 복수의 상대방)			
1.	<i>toktoro</i> + <i>-bun</i> + <i>-deul</i>	Wyrażenia adresatywne	10
2.	<i>toktoro</i> + <i>-deul</i>		8
3.	<i>toktoro</i>		6
4.	<i>toktoro</i> + <i>-nim</i> + <i>-deul</i>		3
5.	<i>yeoreobun</i>	Zaimki	3
6.	<i>yeoreobun</i> + <i>-deul</i>		2
7.	<i>modeun bundeul</i>	Pozostałe formy adresatywne	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranego materiału.

Wśród zwrotów używanych w stosunku do adresata zbiorowego pojawiają się także formy z zaimkiem drugoosobowym liczby mnogiej – *yeoreobun* (kor. 여러분) – „Wy” lub „Państwo”. W zebranych komentarzach zaimek *yeoreobun* używany jest bez wyjątku razem z wyrazem *toktoro*, co pozwala podkreślić, że komunikat kierowany jest wyłącznie do osób identyfikujących się ze społecznością Yeodultok.

3.2. Funkcje

Zwroty adresatywne, używane przez członków społeczności Yeodultok, nie służą wyłącznie bezpośredniemu zwróceniu się do odbiorcy, jak w przykładzie (6), ale pełnią też inne funkcje.

(6) *Okatolonim*, *malsseum neomu gamsahabnida. Jeongmal keun wiloga doeesosseoyo.*

오카토로님, 말씀 너무 감사합니다. 정말 큰 위로가 되었어요.

Okatoronim, bardzo dziękuję za dobre słowa. Naprawdę bardzo mi pomogły.

Formy adresatywne mogą informować o relacji łączącej nadawcę i adresata wypowiedzi, jak w przykładzie (7). Autor komentarza używa w stosunku do prowadzących wyrazu *eonni*, opisanego za pomocą przydawki *rolmodel* (kor. 롤모델) – „wzór do naśladowania”, by przekazać odczuwane względem adresata poważanie.

(7) **Jakganimdeul** jeongmaljeongmal gamsadeurimnida. Choegeun 2jugan neomu seuteureseubadanneunde, jakganimdeurui bangsong deureumyeo keun him badatseumnida. Je **rolmodel eonnideul**, momgwa jeongsingeongang jal chaenggisigo uri oraeorae gachihaeyo.

작가님들 정말정말 감사드립니다. 최근 2주간 너무 스트레스받았는데, 작가님들의 방송 들으며 큰 힘 받았습니다. 제 롤모델 언니들, 몸과 정신건강 잘 챙기시고 우리 오래오래 같이해요.

Jakganimdeul bardzo bardzo Wam dziękuję. Przez ostatnie dwa tygodnie strasznie się stresowałam, ale słuchając Waszego podcastu, jakga-nim-deul, czerpałam dużo siły. **Eonnideul**, będące moimi **wzorami do naśladowania**, uważajcie na siebie, trzymajmy się razem przez długi czas.

Zastosowanie formy społecznej *eonni* w przykładzie (7) służy ponadto wyrażeniu stopnia bliskości oraz zmniejszeniu psychologicznego dystansu między autorem komentarza a prowadzącymi. Warto zauważyć, że nadawca zastosował w swojej wypowiedzi dwa zwroty adresatywne. W zebranych materiale, podobnie jak w przykładzie (7), najczęściej współwystępującymi formami są forma społeczna *eonni* i tytuł zawodowy *jakga*. Podczas gdy zwrot *eonni* używany jest w relacjach symetrycznych, wybór zwrotu z tytułem zawodowym determinowany jest przez czynnik władzy (kor. *him*, 힘). Autor komentarza w przykładzie (7) wykorzystuje formę o budowie *jakga* + *-nim* + *-deul* w celu okazania szacunku odbiorcy, a formę *eonni* + *-deul*, by przekazać odczuwane wobec nadawcy poczucie bliskości. Dotychczasowe badania wykazały, że koreańscy internauci wyrażają sympatię wobec osób publicznych nie tylko poprzez użycie form społecznych takich jak *eonni*. Okazaniu sympatii mogą służyć również inne zwroty, o ile zostaną połączone z imieniem adresata⁵⁷, jak w przykładzie (8).

(8) *Eonjenganeun kkog! eungwonhabnida eonnideul !! cham Hana jagganim, saengil chughadeulyeoyo :)*

언젠가는 꼭! 응원합니다 언니들 !! 참 하나 작가님, 생일 축하드려요 :)
Zawsze! Będę Was wspierać, **eonnideul!!** Przy okazji **Hana jakganim**, wszystkiego najlepszego z okazji urodzin :)

Ponadto zwroty adresatywne mogą także sygnalizować zmianę relacji nadawcy wobec odbiorcy. Autor komentarza w przykładzie (9) zwraca się do prowadzących za pomocą wyrazu *eonni* – „starsza siostra”, pragnąc wyrazić zmianę stosunków łączących go z pisarkami.

(9) *Kkk eonnideul chaegman ilggo paskaeneun cheoeuminde oneul bangsong-deudgo paendoeossseubnidang.*

⁵⁷ J.B. Lee, *Sahoejeong sotongmang...* (사회적 소통망...), s. 236.

ㅋㅋㅋ언니들 책만 읽고 팟캐는 처음인데 오늘 방송듣고 팬되었습니다.
Haha waszego podcastu słucham po raz pierwszy, wcześniej przeczytałam/em
tylko Waszą książkę, **eonnideul**, ale po przesłuchaniu dzisiejszego odcinka
zostałam/em Waszą/ym fanką/em⁵⁸.

Formy adresatywne mogą również ujawniać stosunek nadawcy wobec odbiorcy, tak jak w przykładzie (10). Zwrot *yeoseongbun* (kor. 여성분), zbudowany z rzeczownika *yeoseong* (kor. 여성) – „kobieta” i grzecznościowego przyrostka *-bun* (kor. -분), wyraża szacunek nadawcy wobec kobiet, które wzięły udział w protestach. Wybór powyższego zwrotu adresatywnego ujawnia także poglądy polityczne nadawcy, popierającego wydarzenia, o których mowa w wypowiedzi.

(10) *Olhaeui yeoseongsangeun 12.3satae ihu jibhoe chamyehasineun modeun yeoseongbunkke, geuligo neul geu jalieseo uliege geungjeongui himeul jusineun Kimhana, Hwangseonwoo jagganimkke deuligosipneyo.*

올해의 여성상은 12.3사태 이후 집회에 참여하시는 모든 여성분께, 그리고 늘 그 자리에서 우리에게 긍정의 힘을 주시는 김하나, 황선우 작가님께 드리고싶네요.

Tegoroczną nagrodę dla kobiet chciałabym/bym przyznać wszystkim **yeoseongbun**, które uczestniczyły w strajkach po deklaracji stanu wojennego 3 grudnia⁵⁹ oraz Kim Ha-nie i Hwang Seon-woo jakganim, które zawsze są tutaj dla nas wielkim wsparciem.

Zwroty adresatywne mogą także wyrażać negatywny stosunek nadawcy do odbiorcy lub treści jego wypowiedzi, jak w przykładzie (11). Autor komentarza korzysta w tym celu z tytułu stanowiska w środowisku pracy, który determinowany jest przez czynnik władzy i może służyć budowaniu dystansu między nadawcą i odbiorcą. Chcąc okazać prowadzącym poparcie, członkowie społeczności korzystają częściej ze zwrotu *eonni*, jak w przykładzie (12).

(11) *Dubun jakganimgwa maneun toktoronimdeurui malsseume gonggamhago donguihaneun baimnida. Jeoneun geuraedo (...) nawa dareun uigyeoneul gajin moksoriedo hanbeon gwiigiuryeo bosyeosseumyeon joketseumnida. Bulpyeonhameul gyeondigo gyesong deureobosigiryo.*

두분 작가님과 많은 토크토로님들의 말씀에 공감하고 동의하는 바입니다. 저는 그래도 [...] 나와 다른 의견을 가진 목소리에도 한번 귀기울여 보셨으면 좋겠습니다. 불편함을 견디고 계속 들어보시길요.

Zgadzam się z waszymi słowami, **jakganim** i toktoronimdeul. Mimo to uważam, że dobrze byłoby, gdybyście spróbowali wsłuchać się w głosy osób

⁵⁸ Czasowniki w języku koreańskim są częściami mowy nieodmiennymi przez rodzaje.

⁵⁹ Deklaracja wprowadzenia stanu wojennego przez prezydenta Republiki Korei Yoon Suk-yeola 3 grudnia 2024 r.

posiadających inne opinie. Zamierzam dalej słuchać podcastu i wytrzymać związany z tym dyskomfort.

(12) *Eonnideul hago sipeun iyagi maeumkkeos haejuseyo!*

언니들 하고 싶은 이야기 마음껏 해주세요!

Eonnideul, mówcie to, co chcecie powiedzieć!

Formy adresatywne mogą także służyć ujawnieniu poglądów nadawcy, jak w przykładzie (10), lub wyrażeniu swojej tożsamości, co obrazuje przykład (12). Autor komentarza w przykładzie (12) zwraca się do członków społeczności za pomocą nazwy podcastu, połączonej z grzecznościowym przyrostkiem *-bun*. Nadawca wypowiedzi nie użył zarezerwowanego dla członków społeczności wyrażenia adresatywnego *toktoro*, co może sugerować, że nie identyfikuje się jako jeden z nich. Wskazuje na to także pseudonim autora tego komentarza, *ydream777*. Członkowie społeczności Yeodulteok, jak już kilkakrotnie wspomniano, korzystają zazwyczaj z pseudonimów składających się z wyrazu *toktoro*.

(13) *Yeodultogbundeul, anbosyeosseumyeon kkg hanbeon bosigo eungwon-haejuseyo ~~~*

여돌톡분들, 안보셨으면 꼭 한번 보시고 응원해주세요~~~

Yeodultokbundeul, jeśli jeszcze tego nie widzieliście, obejrzyjcie i okażcie proszę wsparcie~~~

Słuchacze utożsamiający się silnie ze społecznością Yeodultok adresują jej członków za pomocą wyrażenia adresatywnego *toktoro*, jak w przykładzie (14). O identyfikowaniu się autora komentarza ze społecznością Yeodulteok świadczyć może także jego pseudonim – *nobodytoro*, składający się z części *-toro*, nawiązującej do nazwy członków społeczności – *toktoro*, zapisanej alfabetem łacińskim.

(14) *Ughaneun giselo sseun cheos geulinde gonggamhaejusineun toktoro bundeuli manha haembokkayo~~*

욱하는 기세로 쓴 첫 글인데 공감해주는 톡토로 분들이 많아 햄북아요~~

Jestem szczęśliwa/y, bo wielu z Was, **toktoro bundeul**, okazało sympatię wobec pierwszego komentarza, który napisałam/em~~

Zakończenie

Głównym celem niniejszego artykułu była charakterystyka form adresatywnych w internetowej społeczności kobiet. Badanie dowiodło, że w języku badanej społeczności na wybór form adresatywnych wpływa czynnik anonimowości odbiorcy. Jeśli tożsamość adresata jest znana nadawcy, korzysta on z form używanych

w koreańskim języku potocznym. W przeanalizowanym materiale były to tytuły stanowisk w środowisku pracy, forma społeczna *eonni* oraz imiona i nazwiska. Wymienione zwroty używane były w odniesieniu do prowadzących podcast. Formy służące zwróceniu się do jednej prowadzącej zawierały imię odbiorcy, co w języku koreańskim służy okazaniu poczucia bliskości. Tę samą funkcję pełni przyrostek *-nim*, występujący w większości form kierowanych do prowadzących. Analiza wykazała, że formy adresatywne, charakterystyczne dla języka potocznego, używane są w przestrzeni wirtualnej według reguł języka Internetu, m.in. zasady ekonomiczności, której zastosowanie przejawiało się np. łączną pisownią imion i tytułów zawodowych, jak w zwrocie *Hanajakkanim* (kor. 하나작가님).

W przypadku braku informacji o odbiorcy, nadawca korzysta ze zwrotów charakterystycznych dla języka Internetu lub unika bezpośredniego zwracania się do odbiorcy za pomocą form adresatywnych, co na portalach takich jak Podbbang (kor. 팟빵) możliwe jest dzięki funkcji oznaczania komentarza, do którego treści odnosi się nadawca. Anonimowi członkowie społeczności Yeodultok zwracali się do siebie nawzajem za pomocą honoryfikatywnych ekwiwalentów pseudonimów, najczęściej o budowie *pseudonim + nim* oraz wyrażenia adresatywnego *toktoro* (kor. 톡토로) – zwrotu powstałego i używanego w społeczności Yeodultok, który przyczynia się do wzmacniania poczucia przynależności i budowania tożsamości wspólnoty. Gdy wypowiedź była adresowana do wszystkich członków społeczności, nadawca dołączał do zwrotu przyrostek *-bun* zamiast *-nim*. Warto zwrócić przy tym uwagę, że sufix *-nim* powszechnie występował w formach kierowanych do adresatów pojedynczych.

Zwroty adresatywne, używane w komunikacji internetowej, podobnie jak zwroty adresatywne używane w komunikacji twarzą w twarz, służą nie tylko bezpośredniemu zwróceniu się do nadawcy, ale mogą także informować o rodzaju relacji między nadawcą i odbiorcą, jej zmianie lub sygnalizować stopień bliskości między nimi. Formy adresatywne charakterystyczne dla języka Internetu umożliwiają ponadto ujawnienie tożsamości nadawcy, często zachowującego anonimowość, oraz jego stosunku do odbiorcy lub treści komunikatu.

Analiza została przeprowadzona na podstawie stosunkowo niewielkiej liczby komentarzy, dlatego należałoby uzupełnić ją badaniem na większej liczbie danych w celu potwierdzenia prawdziwości otrzymanych wyników. Warto mieć na uwadze, że ze względu na charakter badanej społeczności używane przez jej członków formy adresatywne mogą różnić się od tych występujących w społeczności Yeodultok. Przedstawione w artykule badanie dotyczyło wspólnoty, której członków łączą wspólne zainteresowania i światopogląd. Mimo że w zebranych materiale pojawiły się komentarze wyrażające odmienne poglądy polityczne w stosunku do prowadzących, ich liczba była niewielka. W przyszłości z pewnością warto zbadać zwroty adresatywne, jakimi posługują się członkowie grup o zróżnicowanych poglądach. Ponadto poruszona w artykule kwestia frazy *du bun* (kor. 두 분), używanej z dużą częstotliwością przez członków społeczności Yeodultok w funkcji zwrotu adresa-

tywnego, nie została wyczerpująco omówiona. Mając na uwadze wzrastające użycie wyrazu *bun* w zwrotach adresatywnych nie tylko jako rzeczownik niesamodzielny, ale także przyrostek, należałoby poświęcić mu osobne badanie.

Literatura

- Borowiak A., *A Draft Classification of Attributes in Korean and Polish Languages*, „International Journal of Korean Humanities and Social Sciences” 2017, vol. 3.
- Brown R. i Gilman A., *The pronouns of Power and Solidarity*, w: *Style in language*, ed. A. Sebeoki, MIT Press, Cambridge 1960.
- Chang C.I., *Systemy adresatywne Korei Południowej i Polski jako składnik etykiety na przykładzie sfery akademickiej i biznesowej*, rozprawa doktorska, Uniwersytet Śląski, Katowice 2020.
- Hwang J.R., *The Role of Sociolinguistics in Foreign Language Education with Reference to Korean and English Terms of Address and Levels of Deference*, „Hangugeoneohakoe” (한국언어학회) 1977, no. 1.
- Je H.B., *Hangugeo hochingeo gyoyung bangan yeongu – deutgi gyoyugeul jungsimeuro* (한국어 호칭어 교육 방안 연구 – 듣기 교육을 중심으로), „Gugeogyoyugyeongu” (국어교육연구) 2010, no. 25.
- Jin S.H., *Hochingeuoi jeollyakjeong sayonge daehan yeongu* (호칭어의 전략적 사용에 대한 연구), praca magisterska, Ewha Womans University, Seul 2015.
- Kang H.J., *Hangugeo hochingui teukseong; sahoeoneohakjeong jeopgeun* (한국어 호칭의 특성; 사회언어학적 접근), „Eoneowa munhwa” (언어와 문화) 2005, no. 2.
- Kim S.H., *Hangugeo chinjong hoching ‘eonni/nuna’, ‘oppa/hyeong’ui uimi yeongu* (한국어 친족 호칭 ‘언니/누나’, ‘오빠/형’의 의미 연구), praca magisterska, Hankuk University of Foreign Studies, Seul 2010.
- Ko S.H., *Hangugeowa pollandeueoui suryangsague daehan yeongu* (한국어와 폴란드어의 수량사구에 대한 연구), „Ijungeoneohak” (이중언어학) 2009, no. 41.
- Lee J.B., Ying, F., *Hangukgwa jungguguitongsin eoneohochingeo tnimt-gwa 亲’(chin)ui sseuim* (한국과 중국의통신 언어호칭어 ‘님’과 ‘ㄹ’(친)의 쓰임), „Urimalgeul” (우리말글) 2013, vol. 58.
- Lee J.B., *Hangugeo gyeongbeobui juyo gineung* (한국어 경어법의 주요 기능), „Urimalgeul” (우리말글) 2011, vol. 52.
- Lee J.B., *Sahoejeong sotongmang (SNS)ui eoneomunhwayeongu* (사회적 소통망 (SNS)의 언어문화연구), Sotong (소통), Seul 2017.
- Lee J.B., *Tongsin eoneoroseoui hochingeo tnimte daehan bunseok* (통신 언어로서의 호칭어 ‘님’에 대한 분석), „Sahoeoneohak” (사회언어학) 2000, vol. 8, no. 2.
- Lee S.H., *Gonggong sanghwangeseoui hangugeo hoching yeongu* (공공 상황에서의 한국어 호칭 연구), praca magisterska, Yonsei University, Seul 2002.
- Lee Y.J., *Hangugeo hochingeo gyoyung bangan yeongu* (한국어 호칭어 교육 방안 연구), „Journal of Korean Language Education” (국제한국어교육학회) 2006, no. 17.
- Lee Y.M., *Hochingtpjiching daesangeul nopineun tnimt, tbunt, tssitui byeonbyeoljeong teukseong* (호칭·지칭 대상을 높이는 ‘님’, ‘분’, ‘씨’의 변별적 특성), „Eoneogwahageongu” 2023, no. 104.

- Park J.U., *Hangugeo hochingeo chegye* (한국어 호칭어 체계), w: *Hangung sahoewa hochingeo* (한국 사회와 호칭어), red. YT. Park, *Doseochulpan yeongnak* (도서출판 역락), Seoul 2005.
- Wang H.S., *Hochingeuui juyo irongwa yeongu sigak* (호칭어의 주요 이론과 연구 시각), w: *Hangung sahoewa hochingeo* (한국 사회와 호칭어), red. YT. Park, Youkracbooks (도서출판 역락), Seoul 2005.
- Yu Cho Y.M., Jo J.H., *Linguistic Politeness in Korean Speech Levels and Terms of address*, w: *The Routledge Handbook of Asian Linguistics*, eds. C. Shei i S. Li, Taylor & Francis, 2022.
- Yu H.S., *Hangugeo bullyusaui beomjuhwa gineung yeongu* (한국어 분류사의 범주화 기능 연구), „*Doseochulpan bagijeong*” (도서출판 박이정), Seoul 2001.